

“ใช้สิทธิ” เมื่อพ้นระยะเวลา...หมดสิทธิเยียวยาความเสียหาย !

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ น่าจะเป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับประชาชนทั่วไปที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้ฝ่ายปกครองชดเชยค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เห็นว่าฝ่ายปกครองใช้อำนาจโดยมิชอบทำให้ตนได้รับความเสียหาย

โดยคดีนี้ผู้ฟ้องคดีชื่อที่ดิน น.ส. 3 ก. จากนั้น ก. และได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อเจ้าหน้าที่ที่ดิน หลังจากนั้นก็ได้พัฒนาที่ดินเพื่อปลูกไม้ผลต่างๆ และเข้าร่วมโครงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมของจังหวัด แต่ต่อมาอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 ให้เพิกถอนการออก น.ส. 3 ก. ดังกล่าว เนื่องจากได้ออกทับที่สงวนหวงห้ามและเป็นที่ดินที่ราชพัสดุ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่ดินออก น.ส. 3 ก. โดยไม่ตรวจสอบก่อนว่าทับที่สงวนหวงห้ามของทางราชการหรือไม่ เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดี (กรมที่ดิน) แต่ปลัดกระทรวงมหาดไทยยกอุทธรณ์

ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือลงวันที่ 13 มิถุนายน 2548 ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถชดเชยค่าเสียหายให้ได้ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2547 จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2549 ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย

หลักกฎหมายที่สำคัญในเรื่องนี้ก็คือ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ผู้เสียหายจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้สองประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี (หรือผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน) แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

ประการที่สอง ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายให้แก่ตน (ซึ่งกรณีนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาการยื่นคำขอไว้แต่อย่างใด) เมื่อได้รับคำขอหน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า กรณีนี้หากผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยก็สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล (ศาลปกครองหรือศาลยุติธรรม) ที่มีเขตอำนาจได้

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงต้องยื่นฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

แต่ตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น จึงมีปัญหว่าผู้ฟ้องต้องยื่นคำขอต่อกรมที่ดินให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาเท่าใด ? ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้กฎหมายมิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาใด แต่ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ทละเมิดเช่นเดียวกับการฟ้องคดีต่อศาล กรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว แม้หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาคำขอ หากผู้เสียหายไม่พอใจผลการวินิจฉัยก็ไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้อีก

กรณีนี้ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. 3 ก. โดยมีขอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่และรู้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในวันที่ 19 มีนาคม 2547 เป็นอย่างช้า ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ 19 มีนาคม 2548 แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ 13 มิถุนายน 2548 ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2549 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 14/2556)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดี ทั้งในส่วนหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความระมัดระวัง ละเอียดยรอบคอบทุกขั้นตอนเพราะหากผิดพลาดคลาดเคลื่อนทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ย่อมส่งผล กระทบต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ต่อประโยชน์สาธารณะและต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ส่วนประชาชนผู้ได้รับความเสียหายเมื่อกฎหมายรับรองสิทธิให้สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ก็ต้องดำเนินการภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดด้วย เพื่อไม่ให้สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายดังเช่นคดีนี้ ครับ!

นายปกครอง